

Notitie bij "Concept-verkiezingsprogramma GroenLinks-PvdA Heemstede"

"Samenwerken voor een sociaal en groen Heemstede"

Aan De leden van GroenLinks en PvdA Heemstede
Van Eric de Zeeuw, penningmeester GroenLinks Zuidwest-Kennemerland
T.b.v Bespreking tijdens de ALV van 29 november 2025
Datum 12 november 2025

Voor jullie ligt het concept-verkiezingsprogramma van GL-PvdA Heemstede voor de periode 2026-2020.

Wat vraag ik van jullie?

Jullie krijgen nu de kans om het programma te verbeteren:

- Mis je iets, maak dan een amendement om een programmapunt toe te voegen;
- Wil je een punt aanscherpen, maak dan een amendement met een tekstvoorstel;
- Wil je teksten aanpassen, toevoegen, of schrappen, maak dan een amendement met een voorstel daarvoor.

Het proces tot nu toe

Het proces is gestart met een klein kernteam bestaande uit Wouter Zilverberg, Sam Meerhoff en ondergetekende. Als basis hebben we genomen het landelijke format en onze beide verkiezingsprogramma's voor de periode 2022-2026. We hebben bekeken wat we bereikt hebben de afgelopen 4 jaar en welke programmapunten uit 2022 nog steeds actueel zijn. We hebben nieuwe punten toegevoegd. We hebben ook gekeken welke punten uit het landelijke format geschikt zijn voor Heemstede. Vervolgens hebben we 5 speerpunten bedacht. Zo zijn we gekomen tot een 1.0 versie op 5 augustus 2025.

Na de vakantie is het kernteam uitgebreid met de huidige raadsleden Mia de Haan, Romée Pameijer en Peter Zoetemeijer. Zo zijn we gekomen tot een 1.1 versie op 15 oktober 2025. Deze versie is geheel of voor een deel voor input verzonden aan "meeleesleden" en naar maatschappelijke organisaties. Deze input is heel waardevol geweest en is verwerkt in de 2.0 versie van 29 oktober 2025 en na overleg met het kernteam tot de versie, die naar jullie is verzonden nu.

Het vervolg

Het programma wat jullie op 29 november vaststellen zal voor de gekozen raadsleden en kandidaat wethouder de basis zijn voor de coalitieonderhandelingen.

Het kernteam zal worden uitgebreid met de kandidaat raadsleden (alle nrs. 1 t/m 8). Vervolgens gaan we komende weken het programma inkorten, versieren met kaders en foto's tot een versie die geschikt is voor potentiële kiezers.

We gaan ook materiaal uit eerdere versies gebruiken om een flyer te maken met wat we bereikt hebben de afgelopen vier jaar.

En we gaan een flyer maken met onze speerpunten en belangrijkste verkiezingspunten.

Dank voor jullie inbreng al vast en dank ook aan alle leden die tot nu toe hebben bijgedragen aan het programma. En veel dank ook aan de meeleesleden; ik wil nu met name noemen: Ada Keur en Ben Steinebach, die het hele programma hebben doorgenomen, en Titia Feldmann die het deel "Een sociaal, sterk en vitaal Heemstede" heeft doorgenomen. Veel van hun teksten en voorstellen zijn opgenomen in het programma.

CONCEPT-Verkiezingsprogramma GroenLinks-PvdA Heemstede,
versie ter vaststelling in de ALV, d.d. 29/11/2025:

“Samenwerken voor een sociaal en groen Heemstede”

1 Inleiding

We wonen in Heemstede in een prachtige omgeving, vol groen, cultuur en historie. Maar ook in Heemstede blijven er uitdagingen. De nodige verbeteringen gaan voor ons te langzaam, bijvoorbeeld de invoering van 30 km wegen, de bouw van woningen, de huisvesting voor vluchtelingen, de verduurzaming van onze woningen en tuinen. Eén ding is zeker: die verbeteringen krijgen we alleen voor elkaar als we het samen doen. Voor goede zorg, het verduurzamen van onze woningen en de bouw van nieuwe betaalbare woningen, voor veiliger en groenere straten, voor schonere lucht hebben we elkaar nu eenmaal nodig. Als we samenwerken, omzien naar elkaar en de ander de kans geven om te groeien, dan is er ongelooflijk veel mogelijk.

We willen samenwerken voor een sterk, vitaal en groen Heemstede. Samenwerken aan een vitaler Heemstede houdt in dat we gaan voor de uitvoering van het beleid met een samenhangend pakket van maatregelen op het gebied van gezondheid, onderwijs, participatie en armoede, veiligheid en ondermijning en wonen, gezonde leefomgeving, groen en duurzaamheid. We willen

Heemstede sterker maken als kleine kern in de westflank van de Metropool Regio Amsterdam, waar bewoners zich prettig voelen, goed samenleven en elkaar ondersteunen, door gemeenschapsopbouw, sociale cohesie en goede voorzieningen.

GroenLinks en PvdA hebben hieraan de afgelopen jaren bijgedragen, zowel in de gemeenteraad als in het college van B&W, en willen daarmee samen als GroenLinks-PvdA – ook weer in het college – verder gaan, met de volgende 5 speerpunten voor Heemstede:

1. Woningen voor iedereen in een fijne buurt;
2. Veiliger verkeer met meer ruimte voor de fietsers en voetgangers, en de auto te gast;
3. Een sterker en vitaler Heemstede;
4. Schone lucht, sneller verduurzamen en meer groen in Heemstede
5. De voorzieningen in Heemstede blijven op peil.

2 Woningen voor iedereen in een fijne buurt

2.1 Speerpunten woningbouw

Topprioriteit nummer één: er moeten snel betaalbare huizen bij in onze gemeente en in de regio. En de doorstroming van sociale huur naar koopwoningen, en van één-gezinswoningen naar appartementen, moet weer op gang komen. De wachttijden voor Heemstedenaren voor een sociale huurwoning zijn in 2020 opgelopen tot bijna 11 jaar. De actieve zoektijd is opgelopen tot bijna 8 jaar. Starters en mensen met lage inkomens kunnen nauwelijks nog aan een woning komen. Dat kan zo niet langer. Onze woningen zijn jarenlang overgeleverd aan de markt. Nu is het tijd voor actie. GroenLinks-PvdA wil dat de gemeente de regie overneemt van de projectontwikkelaars om te zorgen dat iedereen die dat wil fijn kan wonen in Heemstede. Daarvoor zijn nieuwe woningen nodig en moet er veel meer doorstroming komen op de woningmarkt. Er is behoefte aan meer kleine 1-persoonswoningen en een groeiende behoefte aan woningen voor ouderen (1- en 2-persoonshuishoudens, gelijkvloers).

Maar snelheid moet hand in hand gaan met kwaliteit. Met goede woningen versterken we de gemeenschap in Heemstede. Mensen voelen zich er nog beter thuis, letten een beetje op elkaar en houden zelf de omgeving mooi. Nieuwbouw mag niet ten koste gaan van onze leefomgeving. Het oplossen van het woningtekort mag ook geen hogere CO₂-uitstoot of stikstof belasting voor de natuurgebieden in de omgeving veroorzaken. Slim bouwen willen we: energieneutraal en zoveel mogelijk circulair en klimaat adaptief. We willen woningbouwprojecten ook benutten om geld te genereren voor meer groen en meer mooie waterpartijen in de wijk. Projectontwikkelaars moeten ook zorgen voor een toekomstbestendige leefomgeving en voor het toekomstig beheer.

De mogelijkheden voor grote nieuwbouwprojecten van woningen in Heemstede zijn beperkt tot het Manpadslaangebied, 't Groot Clooster en Kennemerduin. Een projectontwikkelaar is nu bezig met een inrichtingsplan voor het Manpadslaangebied. Voor het gebied 't Groot Clooster stelt de gemeente een gebiedsvisie op.

Nederland heeft een asielcrisis. Niet omdat er te veel vluchtelingen zijn, maar omdat in Nederland de opvang slecht is georganiseerd. Er zijn te weinig goede opvangplekken in Nederland en dat leidt tot problemen. Heemstede zou solidair moeten zijn met andere gemeenten die wel veel opvangplekken hebben. En vanuit medemenselijkheid met de mensen die worden opgevangen willen we ook in Heemstede onze bijdrage leveren.

Onze programmapunten voor woningbouw in Heemstede

We willen het woningbouwbeleid als volgt uitbreiden met de volgende punten die gelden voor zowel grote als kleine woningbouwprojecten:

1. De verdeling van de woningen is conform de Woonvisie: ten minste 30% sociale huurwoningen, ten minste 36% betaalbare koopwoningen en de rest duurdere koopwoningen. Om dat te bereiken willen we voor nieuwe bouwprojecten ten minste 50% sociale huurwoningen, 40% betaalbare koopwoningen en maximaal 10% woningen in het duurdere segment.
2. We willen meer huisvesting voor ouderen, bij voorkeur in de buurt van allerlei voorzieningen. Dit bevordert de doorstroming in de woningmarkt. Ouderen wonen nu vaak tegen hun wil in grote eengezinswoningen.
3. Een substantieel onderdeel (> 50%) van de te bouwen woningen moet klein en geschikt zijn voor 1- en 2-persoonshuishoudens en geschikt voor ouderen (levensloopbestendig).
4. De gemeente gaat actiever grondbeleid voeren. De gemeente gaat daarom zelf grond kopen om mee te bepalen wat voor huizen daar worden gebouwd of een voorkeursrecht vestigen op mogelijke bouwpercelen (zoals gedaan is voor het gebied 't Groot Clooster). De gemeente koopt in ieder geval het vm. AWZI-terrein van Rijnland als onderdeel van de ontwikkeling van het gebied 't Groot Clooster.
5. We willen dat bij de ontwikkeling van het gebied 't Groot Clooster:
 - Er komt meer ruimte voor groen en het terrein van De Herenboeren en Park Meermond blijven behouden;
 - De sportvereniging HBC houdt een volwaardige plek;
 - Veel woningen worden gerealiseerd ook in het nu onbebouwde AWZI terrein ten zuiden van Park Meermond;
 - De verkeerssituatie wordt verbeterd door de N201 en de kruispunten aan te pakken.
6. We kopen actief leegstaande gebouwen en kantoorpanden op, eventueel samen met corporaties, en zetten die om naar woningen.
7. Als er panden vrijkomen van de gemeente, zoals eerder het voormalige politiebureau of vrijkomende schoolgebouwen die elders herbouwd worden, dan worden ze bestemd voor sociale woningbouw. Daarmee realiseren we sociale woningen voor statushouders, éénpersoonshuishoudens, voor ouderen en alternatieve woonvormen.
8. Zorg, winkels, voorzieningen en OV zijn in de buurt.
9. De woningen moeten duurzaam zijn en er moet veel groen komen rondom de woningen.
10. De nieuwbouw mag geen hogere CO₂-uitstoot veroorzaken en mag de stikstofbelasting voor de natuurgebieden in de omgeving niet vergroten.
11. We zijn flexibel met de parkeernorm. Groen en OV haltes in de directe omgeving zijn belangrijker dan parkeerplaatsen.
12. We vangen vluchtelingen op, of de spreidingswet nu blijft of niet.
13. In Heemstede doen we dat altijd samen met de buurt van een opvanglocatie. Omwonenden worden betrokken op vaste inloop- en evaluatiemomenten.
14. In Heemstede hebben we nu één opvangplek voor asielzoekers aan de Heemsteedse Dreef. Hier worden tot zestien jongeren opgevangen die zonder ouders naar Nederland zijn

gevlucht. Daar zijn we trots op. Direct omwonenden zijn betrokken en daarvoor zijn we ze dankbaar. De huidige overeenkomst loopt tot 2030. Als er dan nog steeds een tekort is voor jonge vluchtelingen, dan verlengen we het contract met het COA. Wel vinden we het belangrijk dat we voor die tijd evalueren met de omwonenden.

15. Daarnaast zijn we voor één locatie voor 100-150 asielzoekers en één locatie voor vijftig minderjarige alleenstaande asielzoekers.
16. Momenteel loopt er een onderzoek naar mogelijke locaties, inclusief locaties in het buitengebied. Dat volgen we op de voet. GL-PvdA ziet de AWZI in ieder geval als mogelijke locatie. Dit terrein is nu onderdeel van de ontwikkeling van het gebied 't Groot Clooster. Ook staan we open voor andere locaties.
17. Er geldt voor kopers een zelfbewoningsplicht en een anti-speculatie-beding. Dat geldt voor alle bouwprojecten.
18. Voor de verdere uitwerking van het Manpadslaangebied specifiek geldt:
 - Er komt in het Manpadslaangebied ten minste 5,5 hectare natuur die een goede ecologische verbinding met een zichtlijn vormt vanaf het Groenendaalse Bos naar Leyduin. Die 5,5 hectare is minimaal noodzakelijk om ruimte te creëren voor de kwetsbare kievitpopulatie en andere weidevogels die open terrein nodig hebben, en voor reeën die door begrazing de vegetatie kort zullen houden.
 - We willen maximaal 2 hectare bebouwing en infrastructuur. Dan komt er ruimte voor openbaar groen met mogelijkheden voor extensieve recreatie.
 - Ook als er tegenvallers zijn of als er vanwege de stikstofbelasting minder woningen gebouwd kunnen worden, blijven de percentages van de Woonvisie gelden.
 - De gemeente gaat niet de kosten voor het groenbeheer en het beheer van het natuurgebied betalen.
19. Nieuwbouwplannen voor Kennemerduin moeten rekening houden met het landschap. Het landschap van de oude strandwal met bos (het Sorghbosch) mag niet aangetast worden door de nieuwbouw.
20. We willen dat de gemeente voorrang geeft aan nieuwe betaalbare en duurzame woningen. Daarvoor zoeken we manieren om de bouw te versnellen, bijvoorbeeld door samen te werken met woningcorporaties en lening garanties te geven. We gaan een deel van de Algemene Reserve inzetten voor bouwprojecten om zo meer sociale huurwoningen mogelijk te maken: een sociale woningfonds voor Heemstede.
21. We stimuleren alternatieve woonvormen. Nieuwe woonvormen kunnen kansen bieden aan tal van doelgroepen om te wonen en te leven op een manier die bij hen past. Het kan gaan om woonvormen waarin 'leunende' en 'steunende' inwoners samenwonen en gezamenlijk het beheer voeren van een woonproject. Maar het gaat ook bijvoorbeeld om mensen die uitstromen uit de maatschappelijke opvang of beschermd wonen, jonge statushouders, ouderen en jongeren met of zonder zorgvraag. Of het gaat om coöperatieve woongroepen voor mensen die samen willen wonen, omdat zij dat duurzamer, praktischer of gezelliger vinden. Deze woonvormen kunnen voor een deel antwoord bieden op het tekort aan woningen voor bepaalde groepen, zoals starters. Daarom moet de gemeente in omgevingsplannen kleinschalige alternatieve woonvormen stimuleren.
22. We vinden dat mensen sneller vanuit de maatschappelijke opvang naar een betere plek moeten kunnen verhuizen. Dat kan door het realiseren van flexwoningen. Dat zijn kleine en sobere woningen waar men tijdelijk onderdak en ondersteuning krijgt in afwachting van een zelfstandige woning. Deze flexwoningen kunnen worden gerealiseerd in leegstaande bedrijfs- of kantoorruimten, gebouwen van de gemeente of woningen die leegstaan in afwachting van verbouwing of sloop. De gemeente kan hiervoor ook panden aankopen. Het voormalig

- politiebureau op de Kerklaan of schoolgebouwen die leeg staan tijdens of na afronding van het Integraal huisvestingsplan (IHP) zijn voorbeelden waar dit kan.
23. Gegeven de beperkte mogelijkheden in Heemstede staan we positief tegenover nieuwbouw in de directe omgeving van Heemstede, zoals bijvoorbeeld in Zuid-West Haarlem. We willen dat de gemeente in overleg gaat met Haarlem over hun plannen, want er kunnen daar ook voorzieningen als scholen en winkels gebouwd worden die voor de Heemsteedse inwoners waardevol kunnen zijn.
 24. De woningcorporaties zijn onmisbare bondgenoten. We stimuleren hen om zoveel mogelijk betaalbare huurwoningen te bouwen. Bestaande huurwoningen worden bij voorkeur niet verkocht, of onder hele strikte voorwaarden.
 25. Voor ouderen ontwikkelen we vormen tussen volledig zelfstandig wonen en het verzorgingstehuis. Denk aan vormen waarbij mensen bij elkaar wonen (zoals knarrenhofjes), de zorg samen organiseren, en iedere bewoner zelfstandigheid behoudt. Dit zorgt voor doorstroming in de woningmarkt en vermindert de druk op de zorgverlening.
 26. Bij nieuwbouwprojecten betrekken we niet alleen de omwonenden maar zorgen we ook dat woningzoekenden kunnen meepraten. Voor de grote nieuwbouwprojecten worden alle bewoners benaderd om mee te praten.
 27. We zien erop toe dat in alle nieuwbouwprojecten energieneutraal en zoveel mogelijk circulair en klimaat adaptief gebouwd wordt, dat groen en natuur gespaard blijven, en de nieuwbouw geen hogere CO₂-uitstoot of stikstof belasting voor de natuurgebieden in de omgeving veroorzaakt. Dat levert duurzame huizen, goede banen, lagere kosten en snellere bouw op, met goede isolatie, waterafvoer en voldoende groen bij iedere woning.
 28. We bouwen natuurinclusief: nieuwbouwwoningen bieden in gevel en dak ruimte aan insecten, vleermuizen en vogels. Ook bij verbouwingen zorgen we dat de natuur weer de ruimte krijgt in de woning.
 29. Bij nieuwbouw reserveren we minder parkeerplaatsen dan de huidige norm. Deze ruimte gaat naar extra woningen en groen. We bieden wel extra ruimte aan elektrische deelauto's.
 30. Indien mogelijk wordt een dubbel waterleidingstelsel aangelegd, gevoegd door drinkwater en regenwater. Wassen en toiletgebruik kunnen dan met regenwater i.p.v. drinkwater.

2.2 Bestaande woningen

We willen prettige, leefbare en gemengde wijken en buurten, waar mensen met verschillende achtergronden met elkaar wonen en werken – of je nu loodgieter of huisarts bent, ergens al jaren woont of nieuwkomer bent. Waar je over straat durft zonder dat je bang bent om te worden beroofd of uitgescholden – wie je ook bent. Een leefbare wijk begint met een veilige en toegankelijke wijk. Met de supermarkt, kinderspeelplaats, sportclub, bibliotheek en de basisschool zo dichtbij dat je er lopend of met de fiets naartoe kunt. Zo komen we elkaar weer tegen. Een prettige buurt is ook een groene buurt. Mensen hebben het meeste aan mooie, goed geïsoleerde woningen in een fijne omgeving. En dat geldt evengoed voor nieuwe woningen als voor huizen waar mensen al jaren wonen. Pakken we beide aan, dan leggen we de basis een Heemstede waar iedereen zich thuis voelt.

Onze programmapunten voor bestaande woningen in Heemstede

1. Woningen zijn geen beleggingsobjecten. We willen:
 - Verkamering van zelfstandige woonruimte verbieden of koppelen aan nadere voorwaarden;

- Bedrijfsmatige onderverhuur van zelfstandige woonruimte koppelen aan een verhuurvergunning, waarin onder meer voorwaarden zijn opgenomen over het waarborgen van een redelijke huurprijs, zorgvuldig onderhoud en het opvolgen van uitspraken van de huurcommissie;
 - Verhuur van woningen door huurders of eigenaren via Airbnb aan banden leggen tot maximaal 15 nachten per jaar en maximaal 4 personen per keer.
2. We willen in de prestatieafspraken met woningcorporaties vastleggen dat de corporaties:
 - Geen bestaande sociale huurwoningen verkopen, tenzij met de opbrengst uit die verkoop elders in Heemstede betaalbare nieuwbouw wordt gerealiseerd;
 - Prestatieafspraken met woningbouwcorporaties richten zich niet alleen op kwaliteit en hoeveelheid van sociale huurwoningen, maar ook op zaken als verduurzaming van de huurwoningen, de leefbaarheid en de kwaliteit van buurten;
 - We geven prioriteit aan de slechtste woningen. Er zijn nog steeds woningen met schimmel in Heemstede. Dat kan echt niet! Deze woningen worden als eerste aangepakt.
 - De woonlastenverhoging in verband met deze verduurzaming beperken tot de door de huurder te verwachten verlaging van de energiekosten (woonlastengarantie);
 - Waar mogelijk een coördinatie- en regierol vervullen in buurt- of wijkgerichte collectieve verduurzamingsmaatregelen, zodat particuliere eigenaars en ondernemers ontzorgd worden en profiteren van collectieve inkoopvoordelen.
 3. We willen de bestaande ruimte en woningvoorraad benutten voor nieuwe woningen door:
 - Het stimuleren van wonen boven winkels;
 - Het mogelijk maken van splitsing van grote buitenplaatsen, landhuizen, villa's en eengezinswoningen in meerdere zelfstandige appartementen;
 - Versoepeling van regels voor inwoning, hospitaverhuur;
 - Het makkelijker maken van doorstroom uit grote eengezinswoningen naar een geschikte kleinere en levensloopbestendige woning;
 - We stimuleren ouderen om door te stromen naar gelijkvloerse woningen of Lang Leven Thuis Flats met verhuisvergoeding en huurbehoud. Zo komen gezinswoningen vrij;
 - Herinrichting van bedrijventerreinen en transformatie van leegstaande kantoorlocaties, zodat we hier woningen kunnen toevoegen en de aantrekkelijkheid van het gebied verbeteren.
 4. We zetten in op efficiënter gebruik van de bestaande woonruimte. Daarom stimuleren we splitsing van grote woningen in betaalbare appartementen en de doorstroming van een- of tweepersoonshuishoudens van een eengezinswoning naar een kleiner huis. We handhaven de regeling Ouder worden, prettig wonen. Verder bieden we ouderen actieve hulp en ondersteuning bij de verhuizing naar een passende woning of het verkennen van de mogelijkheden van splitsing van de huidige woning.
 5. Verder leveren transformatie van kantoorpanden, winkelpanden en het splitsen van bestaande woningen ook nieuwe woonplekken op.
 6. Huurders mogen niet de dupe worden van huisjesmelkers. Huurders kunnen daarom aankloppen bij het gemeentelijk loket met klachten over te hoge huren, discriminatie en de kwaliteit van de woningen. Waar dat past willen we een verhuurvergunningstelsel. De gemeente neemt eventuele proceskosten op zich.
 7. We geven woningzoekenden uit Heemstede en woningzoekenden met een economische binding met Heemstede voorrang op een sociale huurwoning, middeldure huurwoning of betaalbare koopwoning om zoveel mogelijk te voorkomen dat Heemstedenaren met een laag of middeninkomen naar elders moeten verhuizen en te zorgen dat mensen die in Heemstede werken daar ook kunnen wonen.

8. We willen uitbreiding van de regionale samenwerking (Zuid-Kennemerland, IJmond) met Haarlemmermeer, zodat:
 - Starters en andere woningzoekenden uit Heemstede makkelijker een huis kunnen vinden in de Haarlemmermeer;
 - We samen sterker staan in het verbeteren van de bereikbaarheid;
 - Realisatie van meer woonruimte voor mensen die beschermd wonen of zorg nodig hebben, bij voorkeur op of in de directe nabijheid van bestaande zorglocaties in Heemstede. Aanbieders van zorg voor ouderen in onze regio zien een dreigend tekort aan dit soort huisvesting voor ouderen. De bestaande opvang is niet genoeg en langer zelfstandig thuis wonen is in veel gevallen niet verantwoord.
9. We zorgen dat monumenten kunnen worden verduurzaamd op een manier die recht doet aan de historische waarde van het pand. De regels om monumenten te isoleren en te voorzien van zonnepanelen maken we eenvoudiger.
10. Alle sociale huurwoningen (corporatie en particulier) en middeldure huurwoningen worden toegewezen via het woonruimteverdeelsysteem.

3 Veiliger verkeer

Fijn wonen in Heemstede houdt in dat je veilig woont in Heemstede. Dit geldt allereerst voor het steeds drukker wordende verkeer. We scherpen het beleid in Heemstede daarom aan en versnellen de uitvoering daarvan. In onze plannen voor ruimtelijke ordening en verkeer hanteren we het zogeheten STOMP-principe: stappen, trappen, openbaar vervoer, mobiliteit as a service, en privé-auto. Ofwel: we geven eerst voorrang aan de voetganger, dan de fiets, het OV, de taxi en de deelauto, en als laatste de privé-auto.

Inwoners van Heemstede willen veilig kunnen fietsen. Daarom hebben duizenden inwoners een petitie ondertekend en honderden gedemonstreerd voor behoud van het fietspad langs de Van Merlenlaan. Daarom ook heeft de Fietzersbond een fietsdemonstratie georganiseerd om 30 km in te voeren in de Prinsenlaan. Het meeste gevaar en overlast komt door het steeds drukker wordende verkeer, waarvan 60% doorgaand verkeer. We moeten dat beter reguleren. Minder verkeer leidt tot minder overlast, meer veiligheid op straat en schonere lucht. Afgelopen collegeperiode is de invoering van 30 km als de norm voor Heemstede nauwelijks op gang gekomen. Daar gaan we versnelling in aanbrengen. Het plan van aanpak voor de invoering van 30 km moet beter en sneller.

Verkeer moet veilig, schoon en gezond zijn. We werken toe naar een Heemstede, waar meer ruimte is voor voetgangers en fietsers en hebben de ambitie dat in 2030 het aantal auto's in Heemstede is gedaald en het doorgaand verkeer van auto's en vrachtauto's is afgenomen.

Onze programmapunten voor veiliger verkeer in Heemstede

1. We voeren versneld 30 km met alleen verkeersborden in voor alle wegen behalve de grote doorgaande wegen (Heemstedse Dreef en Herenweg). Amsterdam en andere steden in Europa (Helsinki, Parijs, Brussel) hebben laten zien dat het werkt;
2. Ook wegen buiten de bebouwde kom, zoals de Prinsenlaan, de Manpadslaan en de Leidsevaartweg worden 30 km wegen;

3. We zorgen voor brede fietspaden voor doorgaande fietsroutes. We gaan aan de slag met veilige, doorgaande fietsroutes door Heemstede richting Haarlem, Zandvoort, Bennebroek en Hoofddorp;
4. Doorgaande 30 km wegen behouden hun vrijliggende fietspaden, en de fietspaden langs drukke doorgaande routes worden verbreed, bijvoorbeeld langs de Dreef en de Zandvoortselaan. Alleen als er onvoldoende ruimte daarvoor is, gaan de fietsers de rijweg op en dan worden voorzieningen aangebracht om een lage snelheid van auto's af te dwingen;
5. Het twee richtings fietspad langs de Herenweg wordt naar het noorden verlengd tot aan de rotonde ter hoogte van de Kerklaan;
6. De snelle fat bikes, speed pedelecs, brommers en scooters die harder dan 25 km/uur rijden gaan de weg op;
7. Doorgaand regionaal autoverkeer wordt zo veel mogelijk ontmoedigd door een milieuzone in te stellen en met meer 1-richtingsverkeer om ruimte te creëren voor de fietsers.
8. Er komt een 0-emissiezone voor vrachtverkeer, vooruitlopend op een verbod voor alle dieselauto's in de toekomst.
9. Doorgaande wegen met veel vrachtverkeer worden asfaltwegen om overlast door trillingen te voorkomen.
10. Er komen meer voetgangersoversteekplaatsen op drukke wegen, zoals bijvoorbeeld op de Zandvoortselaan;
11. De doorgaande fietsroutes krijgen vaker en langer groen licht om de wachttijd te verkleinen. We beginnen met de kruispunten van de N201 (kruisingen met de Leidsevaartweg, de Herenweg/Wagenweg en de Heemsteedse Dreef).
12. Het groen moet bereikbaar blijven voor recreatie. We willen dat het wandel- en fietsnetwerk versterkt wordt met recreatieve routes en knooppuntennetwerk.
13. Meer rust, veiligheid en comfort op de Binnenweg en de Raadhuisstraat: Er zijn de afgelopen raadsperiode weer aanpassingen gedaan aan de Binnenweg, zoals een tweede fietsstrook (van zuid naar noord) en zebra's. De Binnenweg is nu (ondanks dat het een auto te gast straat is) een voorrangsweg. We willen een evaluatie van deze maatregelen. Ten eerste willen we zo de veiligheid van fietsers en voetgangers vergroten en daarnaast kunnen we er de verblijfskwaliteit van de ruimte mee vergroten. Daarbij denken we onder meer aan:
 - Het stimuleren van boodschappen doen per fiets of te voet;
 - Gedifferentieerde parkeertarieven, waarbij parkeren in de periode tot 11:00 uur en vanaf 19:00 uur gratis is en tussen 11:00 uur en 19:00 uur voor alle winkelcentra een tarief geldt dat vergelijkbaar is met dat in de Haarlemse binnenstad;
 - Het verminderen van het aantal parkeerplekken voor auto's ten gunste van meer vakken voor fietsparkeren.
 - De bereikbaarheid voor minder mobiele en oudere mensen vergroten met busjes of een taxidienst;
 - In de omliggende straten alleen nog parkeerplaatsen met parkeervergunningen, als de parkeerdruk te hoog is;
 - Geen vrachtverkeer en bestelbusjes door de winkelstraat na 10 uur 's morgens;
 - Langparkeerders bij Plein 1 weren door betaald parkeren daar in te voeren (tot maximaal 1 dagdeel);
 - We willen auto's in de Binnenweg verder terugdringen door de Binnenweg op bepaalde tijdstippen af te sluiten voor inkomend verkeer;
 - De Raadhuisstraat wordt een éénrichtingsweg van zuid naar noord vanaf de Provinciënlaan tot de Zandvaartkade. We passen daarvoor het verkeerscirculatieplan voor vrachtwagens aan, indien nodig. Het kruispunt met de Zandvaartkade en Kerklaan

- ter hoogte van De IJzeren brug kan dan opnieuw ingericht worden. Vanaf de Zandvaartkade kunnen auto's dan alleen de Binnenweg op in noordelijke richting;
- Dit houdt in dat de Raadhuisstraat smaller kan worden en opnieuw ingericht met brede fietsstroken in beide richtingen.
14. Mobiliteit zal verduurzamen en hoogwaardig openbaar vervoer is een basisvoorziening. We werken in afstemming met MRA-Vervoerregio-Provincie aan frequentieverbetering (vaker!) van al het openbaar vervoer in onze gemeente. Dat kan echt beter. We willen vanaf station Heemstede-Aerdenhout goede, hoogwaardige OV-verbindingen met Bennebroek, Vogelenzang, de Waterleidingduinen, Station Haarlem, Hoofddorp, Zandvoort, Hillegom, Hoofddorp, Schalkwijk, en verbindingen met de OV-HUB's om snel te kunnen overstappen.
 15. Iedereen moet toegang hebben tot duurzaam vervoer, ook zij die weinig te besteden hebben. Daarom willen we een goedkoop busabonnement voor minima via afspraken daarover met Connexxion en Arriva.
 16. Omdat de spits vervuilend, druk en ongezond is, en voor overlast zorgt, willen we dat de gemeente start met een mild-de-spitsprogramma: laat inwoners buiten de spits reizen in het OV, of de fiets pakken, of thuis werken.
 17. We willen voldoende parkeerplaatsen voor fietsen bij het station, waar uitbreiding al voorzien is, en ook bij bushaltes, en winkelstraten, met extra snellaadpalen voor e-bikes;
 18. We willen ook de enorme groei van bestelbusjes terugdringen. Dan kan het beste regionaal opgelost met logistieke knooppunten, waar óf iedereen het pakket zelf ophaalt, óf van waar de goederen overgeladen en bezorgd worden in bakfietsen of kleine, elektrische bezorgwagentjes.

4 Een sociaal, sterk en vitaal Heemstede

Een goed leven draait om meer dan financieel het einde van de maand halen. Werken, sporten, lezen, leren en mensen ontmoeten – dat hoort bij een goed bestaan. En het mooie is: hoe meer mensen kunnen meedoen, hoe sterker de samenleving is. Daarom doen we voorstellen voor zorg waarbij de mens centraal staat, onderwijs dat elk kind dezelfde kansen biedt en goede ondersteuning voor mensen bij wie het leven tegenzit. Die ondersteuning is voor sommigen nodig. Voor hen werkt Zelfredzaamheid niet, het uitgangspunt van de participatiewet. Het sociaal beleid van Heemstede moet voor hen uitgaan van Samenredzaamheid. In Heemstede hebben we oog voor elkaars welzijn.

Zonder elkaar zijn we nergens. Samenleven met de mensen om ons heen geeft ons zekerheid, voldoening, een gevoel van verbondenheid. Dat begint vlak bij: een schroevendraaier lenen bij de burens, een barbecue met de burens in de straat, een praatje in het Groenendaalse Bos, een arm om je heen als het tegenzit. Als je daarop kunt rekenen, dan verandert zomaar een straat in jóúw straat, in jouw Heemstede. We zetten in op preventie, gezondheid en verbinding.

We willen voor de kinderen en jongeren in Heemstede onderwijs waarin ieder kind en elke jongere dezelfde kansen krijgt. We stimuleren scholen, peuterspeelzalen en kinderopvang hun beleid gericht in te zetten op een brede talentontwikkeling, het verbeteren van de kansen van leerlingen met een achterstand en de school een veilige omgeving te laten zijn voor alle kinderen.

Programmapunten voor een sociaal sterk Heemstede

1. De mens staat voorop: We bewaken een mensvriendelijke benadering van inwoners en hun mantelzorgers via de intergemeentelijke afdeling Sociale Zaken (Heemstede en Bloemendaal), via het Loket Heemstede en via het Loket Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). We hechten aan voortgaande kwaliteitsbewaking van deze loketten, ook al functioneren ze bovengemiddeld in vergelijking met de omgeving.
2. De gemeente heeft een subsidierelatie met de Stichting WIJ Heemstede, de vroegere buurthuis- en welzijnskoepel. WIJ is nu een brede welzijnsorganisatie die alle inwoners kansen biedt, met elkaar verbindt en sterkt in het behoud van eigen regie op een zinvol en plezierig leven. We zijn van mening dat het subsidieplafond van deze organisatie niet (verder) naar beneden mag worden bijgesteld. We staan positief tegenover de mogelijke fusie met Welzijn Bloemendaal, mits dat synergie en kwaliteitsverbetering oplevert zonder meerkosten. We zien het niet als een middel voor bezuiniging. We zetten in op meerjarige subsidies, zodat instellingen tijd hebben om te groeien en iets bijzonders op te bouwen. We gaan uit van vertrouwen.
3. We houden het lokale minimabeleid voor alle huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum.
4. We willen de inzet op preventieve schuldhulpverlening versterken. We werken aan bestaanszekerheid voor mensen met een laag inkomen, zeker gezinnen met kinderen. En als er toch kleine schulden ontstaan, kunnen mensen worden geholpen met betalingsregelingen of andere hulp. Omdat het soms moeilijk is om hulp te vragen bij geldzorgen, zetten we ook ervaringsdeskundigen in. Zij hebben zelf te maken gehad met schulden, dus kennen de situatie goed en kunnen onafhankelijk advies geven.
5. We willen dat er in Heemstede een samenhangende aanpak van laaggeletterdheid komt. Daarvoor gaan we samenwerken met de Heemstedse werkgevers, de openbare bibliotheek, Wij Heemstede en andere maatschappelijke organisaties. We vinden dat mensen de kans moeten krijgen om hun lees-, en schrijfvaardigheden en ook rekenvaardigheden te verbeteren. Hetzelfde geldt voor computervaardigheden. Zo kunnen zij zich zelfstandig redden in de Nederlandse samenleving en wordt het risico op werkloosheid beperkt. We willen iedereen die daar behoefte aan heeft actief ondersteunen bij het leren lezen, leren rekenen, leren schrijven en versterken van hun computervaardigheden.
6. De gemeente houdt in haar werk meer rekening met laaggeletterden: Door eenvoudig taalgebruik, toegankelijke websites, persoonlijk contact of het gebruik van een tolk als de communicatie niet lijkt te slagen, zorgen we er voor dat de boodschap duidelijk is. Waar nodig kan dat worden aangevuld met toelichting in een filmpje of in andere talen. Daarnaast stimuleren we Nederlandse taalvaardigheid voor asielzoekers en andere expats.
7. We willen kwetsbare mensen helpen in plaats van opsluiten: de overlastcijfers zijn de afgelopen jaren spectaculair gestegen. Mensen die verward zijn of zonder thuis, komen steeds vaker in aanraking met de politie. Dat moet anders. Die mensen verdienen betere hulp en een warm welkom vanuit hun omgeving, waardoor partners weer kunnen doen wat ze eigenlijk moeten doen; mensen helpen en ondersteunen.
8. Voorkomen is beter dan genezen: Een goede gezondheid begint bij gezond leven en daarmee zo veel mogelijk voorkomen dat je zorg nodig hebt. Preventie wordt ook beoogd vanuit de medische zorg door de huisarts en de thuiszorg, maar echte gezondheidswinst boeken we ook buiten het terrein van de gezondheidszorg. Bijvoorbeeld met een zinvolle dagbesteding voor ouderen, goed begaanbare trottoirs, bankjes in de openbare ruimte, schone lucht, gezond eten en sociale cohesie in de wijk. We staan dus voor voldoende collectieve voorzieningen, cultuur, sport en een aanpak tegen eenzaamheid. We willen extra

aandacht voor inwoners met taalachterstanden en onvoldoende digitale vaardigheden.

9. We zorgen voor een goede ondersteuning voor mantelzorgers: Mantelzorgers nemen maar liefst 75 procent van de zorg thuis voor hun rekening. Overbelasting ligt daardoor op de loer. Mantelzorgers moeten ook eens een dag of weekend vrij kunnen nemen en, wanneer nodig, extra ondersteuning krijgen. Incidenteel zou een vervanging ook gemakkelijk thuis geleverd moeten kunnen worden. Hier zou WIJ Heemstede een belangrijke rol kunnen spelen.
10. Kwalitatieve en kleinschalige zorg is dichtbij huis: We willen dat er zo min mogelijk wordt doorverwezen. Mensen die zorg nodig hebben, moeten daarvoor niet stad en land afreizen. In plaats daarvan moet de expertise binnen het gezin worden ingezet en een goede afstemming plaatsvinden tussen alle betrokkenen.
11. Er is goede jeugdzorg nodig in Heemstede. De druk blijft heel hoog en wachtlijsten dreigen verder te groeien. In de jeugdzorgregio zijn nieuwe meerjarige contracten met jeugdzorg aanbieders aangegaan. We streven naar zo licht mogelijke zorg, en zo intensief als nodig. De gemeente heeft extra geïnvesteerd in innovatie van de jeugdzorg en de aanpak van wachttijden. Het aantal Heemstedse jeugdigen op de wachtlijst is afgenomen, maar de druk blijft ontzettend hoog. We houden de ontwikkelingen scherp in de gaten door te letten op keuzevrijheid voor zorgvragers, bereikbaarheid van zorg, de rol van vrijgevestigden en klachtafhandeling.
12. Als de wachtlijsten niet in de Jeugdzorg niet kleiner worden, dan overwegen we in te zetten op laagdrempelige en deskundige hulp die voor scholieren en ouders beschikbaar is op middelbare scholen en eventueel ook op de basisscholen en huisartsposten.
13. Een veilige jeugd zorgt voor een goede start: We bewaken dat de gemeente inzet op preventie, culturele sensitiviteit en nauwe samenwerking met huisartsen, consultatiebureaus en scholen. Met name kinderen uit gezinnen die worstelen met armoede, taalachterstand of een ongezonde leefstijl hebben het lastig. We zijn voor herinvoering van tweegesprekken van ouder en kind met een jeugdarts of verpleegkundige gespreid over de basisschoolperiode.
14. De gemeente benadert bewoners altijd vanuit vertrouwen en met aandacht voor de menselijke maat. Iemands persoonlijke situatie mag nooit uit het oog verdwijnen. Een fout maken mag, het gaat erom dat gemeente en inwoner samen aan een oplossing werken.
15. Voor sommige mensen is het lastig om digitaal contact te hebben met de overheid. We zorgen er daarom voor dat mensen ook altijd menselijk contact kunnen hebben met de gemeente en met welzijnswerkers.
16. Een transparante, toegankelijke en veilige digitale overheid is van groot belang. Een groot deel van de archivering van beleid en personenbestanden wordt uitgevoerd bij het Noord-Hollands Archief. We kopen hun diensten in. Er is een mogelijkheid om onderdeel te worden van het bestuur van het NHA. We hebben de ambitie dat Heemstede dat doet.
17. Het aantal jongeren met schulden groeit snel. We zetten in op een schuldenaanpak voor jongeren. We zorgen dat jongeren zo snel mogelijk schuldenvrij zijn en een nieuwe kans krijgen. We maken daarvoor programma's voor scholen.
18. We pakken de marktwerking in de zorg aan door in te zetten op samenwerking in plaats van concurrentie. De gemeente kan hiervoor zorgen door te sturen via de zorginkoop en slimme verbindingen te leggen met het sociaal domein. Zo komt er wat ons betreft zo veel mogelijk één zorgaanbieder in de wijk, in plaats van veel verschillende. We zien erop toe dat zorggeld ook echt naar de zorg gaat, en niet naar private equity of andere 'zorgcowboys'.
19. We voorkomen dat kinderen in de jeugdhulp tussen wal en schip vallen wanneer ze 18 jaar worden. Dat doen we door jeugdhulp beter te verbinden met de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Jongeren die een intensief jeugdzorgtraject volgen en/of speciaal onderwijs, kunnen bv. vanaf hun 16de of 17de jaar een persoonlijke coach krijgen, die

meerdere jaren (zolang als de jongere dat nodig heeft) met hen en hun naasten meedenkt over hun wensen en mogelijkheden voor de toekomst, o.a. wat betreft verdere opleiding, werk, noodzakelijke ondersteuning en woonplek. Daardoor kan de overgang naar een volwassen leven beter verlopen en kan worden voorkomen dat jongeren in een gat vallen na het eindigen van de jeugdzorg.

20. Je krijgt bij voorkeur een meerjarige indicatie binnen de Wmo. Zo krijgen onder anderen mensen met een chronische ziekte meer zekerheid.
21. Het aantal mensen met dementie neemt toe. We hebben de ambitie om een Dementievriendelijke gemeente te worden, met dagbesteding voor mensen met dementie en een publieke ruimte die goed op hen is ingericht.
22. We investeren extra in de inburgering van vluchtelingen en asielzoekers om de combinatie van scholing en werk mogelijk te maken en de instroom naar de bijstand te beperken. Naast de Nederlandse les moet er ook meteen naar werk voor hen gezocht worden. Dat bevordert de eigenwaarde/gezondheid van de statushouders/asielzoekers en heeft een gigantisch positief op de integratie.
23. We zien inburgering en taalscholing niet los van participatie, vrijwilligerswerk of werk. Vanaf de eerste dag dat iemand in Heemstede komt, wordt in het inburgeringsproces toegewerkt naar een vorm van actieve participatie en kennismaking met het lokale activiteiten-, scholing- en werkaanbod.
24. Nieuwkomers moeten goed kunnen integreren. Vluchtelingenwerk werkt met vrijwilligers uit Heemstede die de statushouders in Heemstede het eerste jaar begeleiden. We willen de statushouders langdurig steunen, zodat ze zo soepel mogelijk geïntegreerd raken in onze maatschappij. We stimuleren meer "buddy"-gezinnen en taalcoaches, die statushouders wegwijs maken in onze samenleving.
25. Daarnaast stimuleren we de wekelijkse taalsoos in Plein 1 waar asielzoekers, statushouders en ook andere expats welkom zijn.
26. We investeren in nieuwkomersonderwijs en helpen om nieuwkomersklassen op te zetten. Dit zorgt voor een goede start en vergroot de kansen voor kinderen die het Nederlands nog niet volledig machtig zijn. Ze krijgen hier intensief taalonderwijs voordat ze naar de basisschool of de middelbare school gaan. Met name niet voldoende Nederlands sprekende analfabeten verdienen extra aandacht. Zij zouden eigenlijk jarenlang een buddy moeten hebben.
27. We stimuleren projecten waarbij statushouders aan het werk kunnen. De gemeente bemiddelt om nieuwkomers zo snel mogelijk aan een betaalde werkplek te helpen.
28. Heemstede is sinds 2019 een actieve regenbooggemeente: We vinden dat iedereen in Heemstede zich thuis moet kunnen voelen, ongeacht seksualiteit en genderidentiteit. Vanaf 2024 is structureel jaarlijks € 10.000 gereserveerd om dat te bevorderen. We houden de vinger aan de pols of dit budget voldoende is en daarbij zetten we in op structurele verbetering van de sensitiviteit voor en het respecteren van verschillen in seksualiteit en genderidentiteit.
29. We willen weer stadspassen invoeren voor mensen met een bijstandsuitkering. Dit is een stimulans voor hen om naar voorstellingen te gaan. We willen onderzoeken of we kunnen aansluiten bij Haarlem daarvoor.
30. We vinden bewonersparticipatie, burenbetrokkenheid, vrijwilligerswerk en ondersteuning van mantelzorgers erg belangrijk. Ook willen we zorgen voor een goede afstemming en communicatie tussen professionals, mantelzorgers en vrijwilligers. Eenzaamheid bestrijden we door het versterken van de verbindingen in en met de wijk.
31. We vinden dat je straat een plek is om elkaar te ontmoeten. We gaan in gesprek met wijkbewoners over een mogelijke verlaging van de parkeerdruk, door de introductie of het stimuleren van deelauto's of het heffen van parkeerbelasting van huishoudens met meer dan

- een auto. Dit met het doel om de woonstraat zoveel mogelijk te transformeren in een leef- en ontmoetingsstraat, met minder geparkeerde auto's en meer (speel)groen
32. De gemeente verkent en ondersteunt projecten met basisbanen. De kern van zo'n basisbaan: je doet werk voor de gemeenschap en je krijgt er een inkomen voor terug waarvan je kunt leven. We richten ons daarbij met name op het verduurzamen en vergroenen van de stad. Ook richten we ons op het sociaal domein, bijvoorbeeld met ondersteuning voor kwetsbare inwoners.
 33. We zorgen dat basisbanen aansluiten op de Participatiewet. Een basisbaan mag niet betekenen dat je in de financiële problemen komt doordat je uitkering of toeslagen wegvallen.
 34. We willen bewoners zelf laten bepalen hoe hun wijk veiliger moet worden. Bewoners weten vaak het beste wat er mis is in hun wijk en ervaren zelf wat ze onveilig vinden. Daarom stellen we bewoners in de gelegenheid om de prioriteiten voor handhaving en politie in hun wijk deels mee te bepalen en mee te denken over hoe het geld voor veiligheid en politie lokaal wordt ingezet.
 35. We willen de wijkagent terug waar die hoort: in de wijk! Wijkagenten dragen bij aan veilige wijken. We houden hen in stand. Zij werken samen met de maatschappelijke instanties en scholen als onze ogen en oren. De landelijke norm is 1 wijkagent per 5.000 inwoners, maar in praktijk loopt Heemstede daarop ver achter. Dat komt deels omdat wijkagenten worden ingezet op andere, administratieve taken. Daardoor komt de wijkagent niet of onvoldoende toe aan het leggen van contacten in de wijk, met bewoners, scholen, het welzijnswerk, woonzorgcomplexen etc. We missen ook kansen om preventief in te grijpen op beginnende problematiek en zo escalatie te voorkomen. Dat moet volgens ons anders.
 36. We gaan cybercrime aanpakken. Heemstede is met haar relatief oudere bevolking kwetsbaar voor cybercrime. We willen cybercrime voorkomen door potentieel kwetsbare groepen actief te wijzen op nationale voorlichtingsprogramma's of door eigen programma's te ontwikkelen.
 37. We houden de relatie Veiligheid en Zorg scherp in de gaten. Er lijkt voldoende kennis van GGZ-problematiek binnen de loketten en de Stichting WIJ Heemstede te bestaan, maar het beroep op zorg zal niet minder worden, gelet op bijvoorbeeld het aantal verwarde personen en de wachtlijstproblematiek in de zorg. Voor zover we kunnen nagaan werken betrokkenen goed samen met politie en het Veiligheidshuis Kennemerland. Ook hier vraagt GL-PvdA een systematische evaluatie.
 38. We pakken discriminatie en straatintimidatie hard aan, overal in de samenleving. Iedereen moet ongestoord en met een veilig gevoel over straat kunnen. We vinden dat sociale veiligheid integraal onderdeel moet worden van het beleid t.a.v. de inrichting van de openbare ruimte: openbaar groen, de straten en de wijken.
 39. We zien steeds vaker problemen met verward gedrag. Vaak is de oorzaak dat mensen kampen met psychische klachten. Door in te zetten op een kleinschalig GGZ-team dat snel op meldingen afkomt, voorkomen we zo veel mogelijk dat problemen verder uit de hand lopen, of dat de politie moet ingrijpen.
 40. We verbeteren de paraatheid van onze gemeente bij rampen en crises. Ten eerste door plannen te maken en oefeningen te houden voor extreem weer, digitale crises of andere grote noodsituaties. We gaan collectief noodpakketten inkopen en maken dat onderdeel van het minimabeleid.

Programmapunten voor leren, sporten en bewegen in Heemstede

1. Bewezen effectieve interventies tegen leerachterstanden, zoals een breed naschools aanbod, zomerschool of high dosage tutoring, zien we ook in Heemstede als kansrijk. We zijn voor samenwerking tussen scholen en gemeente en voor de implementatie van

schoolbeleid waarvan zeker is dat het werkt. Tegelijkertijd respecteren we de autonomie van scholen.

2. De gemeente schakelt het CJG in bij regelmatig schoolverzuim of oververmoeidheid van leerlingen.
3. Initiatieven zoals voor- en vroegschoolse educatie (VVE), schakelklassen, topklassen, zomerscholen, huiswerkbegeleiding en high dosage tutoring zien we als kansrijk.
4. We investeren in een goede opvolging van opvang en onderwijs, passend voor kinderen en jongvolwassenen van 0 tot 21 jaar. Het is belangrijk voor ons dat peuteropvang, naschoolse opvang en scholen in het voortgezet onderwijs met elkaar praten om hun opvang en onderwijs op elkaar af te stemmen. Dat lukt het best als opvang en scholen een gebouw met elkaar delen. Vooral basisscholen hebben een brede functie in de buurt. Ze worden waar mogelijk integrale kindcentra, met voorzieningen voor kinderopvang en naschoolse opvang.
5. Kinderen en jongeren moeten zich altijd veilig kunnen voelen op school en in de buurt. Scholen delen met elkaar hoe zij zich ervoor inzetten dat iedereen zich thuis voelt en dat leerlingen gelijke kansen krijgen. Fysieke en sociale veiligheid staat hoog op onze agenda tijdens de gesprekken tussen gemeente en schoolbesturen.
6. Kwetsbare jongeren willen we helpen om hun problemen in samenhang op te lossen. Problemen van jongeren staan vaak niet op zichzelf. Zij worden thuis, op straat, op de club en op school beïnvloed binnen allerlei netwerken. Kwetsbare jongeren moeten op al deze terreinen ondersteund kunnen worden als dat nodig is, want moeilijke vraagstukken vragen om een gezamenlijke aanpak. De gemeente zorgt ervoor dat alle nodige zorg (schoolarts, leerplicht, Centrum Jeugd en Gezin, jongerenwerk etc.) voor de school makkelijk bereikbaar is om -samen met de ouders en het kind/de jongere- een gezamenlijk plan van aanpak te maken.
7. We vinden dat scholen voor basis- en voortgezet onderwijs een gezonde plek moeten zijn. Samen met leerlingen en hun ouders wordt ingezet op gezond eten, meer bewegen, niet roken, beperken van schermgebruik en het voorkomen of reduceren van stress. Met scholen werken we samen aan het creëren van meer groene schoolpleinen met watertappunten.
8. We maken ons hard voor de verlengde schooldag waarin leerlingen talenten ontwikkelen, sporten of ervaring opdoen met cultuur, natuur en klimaat.
9. Jongeren die hun opleiding verlaten zonder startkwalificatie benaderen we actief met goede begeleiding.
10. We zien erop toe dat scholen geen verplichte ouderbijdrage vragen, zoals ook in de wet staat.
11. We werken vanuit de gemeente aan extra onderwijsondersteuning voor scholieren die dat nodig hebben. Denk aan laagdrempelige huiswerkbegeleiding, een gratis computer of gratis museumbezoek.
12. Blokkades voor kinderen uit kwetsbare gezinnen om bij een sportvereniging te gaan nemen we weg. Geldgebrek mag nooit een argument zijn om niet te sporten. Ook volwassenen en ouderen die willen sporten, bieden we gericht aanbod.
13. Zwemmen is van belang voor veiligheid en gezondheid. De kosten voor het halen van zwemlessen mogen geen belemmering zijn om een zwemdiploma te halen. Elk kind moet in de gelegenheid gesteld worden te leren zwemmen. Indien nodig wordt het zwemlesgeld verhoogd.
14. We ondersteunen verenigingen bij het vinden van personeel. Bijvoorbeeld met basisbanen waarmee mensen die nu thuis zitten met de juiste begeleiding aan de slag kunnen. In hun eigen omgeving, voor een leefbaar inkomen.
15. In het sportbeleid focussen we specifiek op kinderen en jongeren. Te veel kinderen stoppen rond 12 jaar met bewegen. Vaak gaan ze dan ongezond eten en veel naar hun scherm

- kijken. We dagen ze uit om te bewegen en nieuwe sporten te leren kennen.
16. We starten en ondersteunen sportinitiatieven voor mensen met een beperking, in de eerste plaats voor kinderen. Ook ondersteunen we clubs om hun sportaccommodatie goed toegankelijk te maken.

5 Sneller verduurzamen en meer groen in Heemstede

Te veel mensen komen in de knel omdat ze hun energierekening niet meer kunnen betalen. Daarom gaan we versneld verder aan de slag om woningen te verbeteren. Iedereen heeft recht op een huis zonder schimmel, tocht, hitte of kou zonder meteen hogere maandlasten te betalen. Wat ons betreft ondersteunt de gemeente mensen met een laag inkomen, zodat ze hun woning snel kunnen isoleren. Dat geldt ook voor de aanschaf van een energiezuinige wasmachine of koelkast, een inductie kookplaat in plaats van je gasfornuis, of zonnepanelen op het dak van je flat. Als je het geld niet kunt missen, zorgt de gemeente dat je wél kunt meedoen.

We maken ook de vergroening van Heemstede tot speerpunt. Groen is gezond, goed voor de biodiversiteit, belangrijk voor het verlagen van de gevoelstemperatuur én groen maakt het makkelijker om elkaar te ontmoeten.

We willen meer schone lucht en minder geluidsoverlast in Heemstede. We zullen ons ook hard blijven maken voor minder overlast van vliegtuigen op Schiphol.

Klimaatverandering is nu aan de gang, dat is geen mening maar een feit. De gevolgen van uitstoot en vervuiling zijn voor veel mensen al vlakbij. Er komen meer plensbuien, hittegolven en droogtes op ons af. Insecten verdwijnen uit het veld, het water is te vies om in te zwemmen en de ramen moeten dicht vanwege het stof in de lucht. Daarom doen we voorstellen voor een schone gemeente en een groene economie. We willen dat de gemeente de regie neemt om over te stappen naar schone energie, om de fiets en het openbaar vervoer te stimuleren en om onze leefomgeving groener te maken. En we willen ook dat iedereen kan meedoen in deze transitie. Zonnepanelen, woningisolatie en een warmtenet horen voor iedereen betaalbaar te zijn.

Nu de natuur in Nederland er slecht aan toe is, willen we dat de gemeente actie onderneemt. We gaan Heemstede structureel vergroenen, bijvoorbeeld door verschillende soorten inheemse bomen te planten, bloembakken te plaatsen, natuurlijke oevers te maken langs waterpartijen, en bermen te laten groeien voor de insecten. We blijven tuinen zonder tegels en groene daken stimuleren. Dat gaan we ook doen voor groene gevels en voor duurzaam watergebruik.

Programmapunten voor maatregelen m.b.t. energie

1. De isolatie aanpak was een groot succes. We blijven de huishoudens met een minimuminkomen steunen met witgoedwissels, isolatiemaatregelen en energieadvies aan huis om hun woningen duurzamer te maken, hun energiekosten te verlagen en naar een aardgasvrije verwarming om te schakelen.
2. We willen in nauwe samenwerking met de woningcorporaties ook mensen die een huis huren toegang bieden tot zonne-energie via zonnepanelen op grote daken bij hen in de buurt. Voor huurders met een minimuminkomen stellen we gratis zonnecertificaten beschikbaar.

Huurders met een hoger inkomen gaan we gedeeltelijk tegemoet komen in de investeringskosten.

3. We zetten de transitie naar aardgasvrij wonen voort en versnellen waar mogelijk. We willen dat in 2026 bekend is welke wijken/straten in Heemstede voor 2035 van het aardgas af moeten. Dat kan alleen als dit voor iedereen betaalbaar is.
4. Alle daken tellen mee: van gemeentelijke gebouwen tot platte daken op industrieterreinen. Voor bewoners zonder eigen dak stimuleren we collectieve zonnedaken. Omdat netcongestie projecten kan vertragen, investeren we in buurtbatterijen en Energie Management Systemen om vraag en aanbod lokaal beter te balanceren. Daarmee maken we zonne-energie voor iedereen bereikbaar en belasten we het elektriciteitsnet niet te veel.
5. We zorgen dat overal energiecoaches langs de deuren gaan die mensen helpen om hun huis zuiniger te maken. Ook bewoners zonder BKR-registratie, met nul euro op de rekening, kunnen meedoen aan verduurzamingsprojecten.
6. De huur mag na verduurzaming van de woning niet zo veel verhoogd worden, dat het voordeel van de lagere energierekening verdwijnt.
7. Bedrijven doen mee met de energietransitie. We zijn streng als het gaat om handhaving van de naleving van de Wet milieubeheer en de Omgevingswet.
8. Nieuwe bedrijven én bedrijven die een bestaande huurovereenkomst met de gemeente willen verlengen, moeten een duurzaamheidsplan opstellen, voordat de gemeente tot verlenging overgaat. De Omgevingsdienst IJmond denkt mee over beleidsaanscherpingen en ziet toe op naleving van de wet milieubeheer.
9. We willen bewoners en bedrijven meer stimuleren om zuinig te zijn met water. We zijn voor aanpassing van de rioolheffing. Daarom zal de rioolheffing worden aangepast in een vast deel voor de aansluiting en een variabel deel gekoppeld aan het drinkwaterverbruik. Uitgangspunt daarbij is dat de rioolheffing kostendekkend blijft.
10. We willen ruimte voor kleine windmolens om elektriciteit op te wekken.
11. Grote windturbines voor de winning van elektriciteit kunnen niet geplaatst worden in Heemstede vanwege Schiphol. Dat is een gegeven. Projecten met kleinere windmolens juichen we toe (bijv. langs de Ringvaart, bij Park Meermond), waarbij weer gestreefd wordt naar minimaal 50 procent lokaal eigendom.
12. We maken afspraken met omliggende gemeenten om het elektriciteitsnet aan te pakken. Door dat samen te doen, kunnen we sneller opschalen.
13. Meer gebruik van stroom vraagt om meer transformatorhuisjes. Met netbeheerders en bewoners gaan we kijken hoe we die op een goede manier kunnen inpassen in de openbare ruimte. Waar mogelijk versnellen we de procedures hiervoor.
14. We willen zo snel mogelijk weten of het mogelijk is de warmte uit de WRK-leiding van Waternet te benutten. Zodra dat duidelijk is, bepalen we welke wijk als pilotwijk gaat fungeren voor het vervangen van aardgas door andere warmtebronnen. Daarbij wordt optimaal aandacht besteed aan een zorgvuldige voorlichting, de betaalbaarheid voor iedereen en de participatie van bewoners en andere belanghebbenden.
15. We gaan collectieve warmtevoorzieningen bouwen, bijvoorbeeld een publiek warmtebedrijf, dat ten minste voor 50% eigendom is van de gemeente en de rest van publiek-private partijen. Zo krijgen we de regie over de betaalbaarheid, betrouwbaarheid en het tempo van de warmtetransitie.
16. Elektrische warmtepompen komen alleen daar waar warmtenetten niet kunnen. Dit om netcongestie te voorkomen.
17. Gemeenten worden volgens plan (mede-)eigenaar van de warmtenetten. We zien die als een publieke voorziening, niet als energiemarkt. Veel inwoners zijn van stadsverwarming

afhankelijk en met de ontwikkeling van warmtenetten zal dit in de toekomst alleen maar meer worden.

18. We vinden dat de gemeente de plaatsing van private laadpalen met kabelgoten in voet- en fietspaden niet alleen moet gedogen, maar juist moet stimuleren. Het opladen is goedkoper dan bij de commerciële laadpalen en het bevordert het elektrisch rijden.
19. We zetten de omslag naar elektrisch vervoer in de hoogste versnelling. We willen het gebruik van elektrische deelauto's bevorderen, bijv. door die een vaste parkeerplaats te geven.
20. Tankstations die hun vergunning willen verlengen, kunnen dat mits er oplaadpalen en snelladers worden bijgeplaatst.

Programmapunten voor de vergroening van Heemstede

1. We handhaven het onderhoudsniveau B voor de groenvoorzieningen.
2. We willen meer budget voor verbetering van de biodiversiteit voor de aanleg van grotere boomspiegels (met bloemen en heesters), voor meer bloemen i.p.v. tegels in de straten, en voor meer natuurlijke oevers langs waters en vijvers.
3. We willen ook meer investeren in plantsoentjes en bomen in straten en pleintjes. De zgn. 3-30-300 regel uit het Groenbeleidsplan moet worden aangescherpt: vanuit iedere woning moet je 3 bomen kunnen zien, 30% van een straat of wijk valt in de schaduw van een boom, en binnen 300 meter is er hoogwaardig groen (of wel een parkje en dus géén groensnipper van 100 m²). We leggen, waar mogelijk, nieuwe parkjes en groene schoolpleinen aan, met prioriteit voor buurten met hittestress.
4. Iedere renovatie of aanpassing in de openbare ruimte levert méér groen, biodiversiteit en klimaatbestendigheid op.
5. De gemeente gaat jaarlijks rapporteren hoeveel groen erbij is gekomen.
6. We willen dat de plannen voor woningbouw in het Manpadslaangebied aangepast worden. De woningen moeten veel meer geconcentreerd gebouwd worden (2 hectare maximaal). Dan is er meer ruimte voor natuur (kruidenrijk grasland en hooiland, waarin weidevogels, insecten en reeën kunnen vertoeven), dat extensief beheerd kan worden. Er komt dan een ecologische verbinding tussen de bossen van Leyduin en Groenendaal. Ook is er dan meer ruimte voor recreatie in het groen.
7. We steunen het burgerinitiatief voor een tunneltje onder het spoor bij Leyduin om de toegang naar Leyduin weer te herstellen. En er moet een voetpad komen langs de Leidsevaartweg vanaf de Geleerdenwijk tot aan de Manpadslaan.
8. Wat goed is voor de dieren, is goed voor de mensen; dierenwelzijn wordt onderdeel van het beleid:
 - Als er gebouwd wordt voor mensen, dan doen we dat natuurinclusief. Zo zorgen we voor groen en ruimte voor vogels, insecten en vleermuizen;
 - We stimuleren dat scholen bij het onderwijs in natuur- en milieueducatie ook ingaan op dierenwelzijn;
 - Het vogelhospitaal in Haarlem is, gelet op de aantallen aangebrachte vogels, ook voor Heemstede een nuttige instelling. De gemeente financiert dit dan ook structureel.
9. Heemstede past zich aan de klimaatverandering aan:
 - We zorgen voor meer groen in de straten en passen de straatbedekking aan om ze stortbui-adaptief te maken;
 - We zorgen voor meer opvang voor overtollig regenwater en gescheiden riolering.
 - De communicatie over de inrichting van de openbare ruimte moet beter. De bewoners per buurt of per straat moeten beter betrokken worden voordat plannen worden gemaakt. Met als uitgangspunt dat meer groen, meer infiltratie van regenwater en meer bomen

nodig zijn i.v.m. de klimaatadaptatie.

10. Het algemene belang van welvaart, welzijn en onze leefomgeving gaan boven het individuele belang van particuliere rijkdom. Dit laatste is dus ondergeschikt aan leefomgeving, biodiversiteit, sociale opgaven en de toekomst van onze aarde. Maatschappelijke waarden, landschap, biodiversiteit en groen worden leidende principes in de lokale Omgevingsplannen en bij gemeentelijke aanbestedingen.
11. De subsidies voor inwoners, die hun tuin en dak vergroenen, blijven en waar mogelijk breiden we die uit. Mensen die we niet kunnen overtuigen, zullen we overhalen tot actie door bijvoorbeeld een verordening voor het afkoppelen van regenwater.
12. Samen met waterschappen nemen we maatregelen voor klimaatadaptatie, zoals voldoende berging van regenwater. Indien mogelijk zal dat bij nieuwbouwwoningen worden gebruikt voor de aanleg van dubbele watervoorziening. Dit betalen we uit de rioolheffing. Dat kost een paar euro per jaar extra en voorkomt dat we straks meer betalen aan klimaatschade.
13. Bij binnenstedelijk bouwen is er ook altijd een plan voor voldoende groen, bomen en water.
14. We gaan 10 procent van de stenen op straat en stoep vervangen door groen. Dat kan bijvoorbeeld door van een tweebaansweg een eenbaansweg te maken.
15. We gaan de meest versteende straten het eerst vergroenen.
16. Nieuwe of te vervangen parkeerplaatsen leggen we aan met grasbeton.
17. Het Rijk vindt inmiddels dat er minder ruimte is voor vluchten van en naar Schiphol. Het vele vliegverkeer van en naar Schiphol leidt tot sluipende gezondheidsschade door blootstelling aan fijnstof en lawaai met als gevolg slaapgebrek, ziekte en stress. Volgens GGD-onderzoek ervaart ruim 16% van de inwoners van Heemstede geluidhinder door het vliegverkeer. Eén op de 12 inwoners van Heemstede wordt regelmatig gestoord in haar slaap. We maken ons sterk voor een verbod op nachtvluchten en vinden dat de gemeente dat uitdraagt en inbrengt in regionale overleggen.
18. Houtstook (houtkachels en vuurkorven) zorgt voor veel overlast in Heemstede en leidt tot gezondheidsschade, met name in de winter wanneer houtkachels branden en bij weinig wind. We willen een stookverbod, als de stookwijzer code rood of oranje aangeeft. Er zijn al gemeenten die een stookverbod hebben ingevoerd.
19. We breiden meetnetwerken voor luchtkwaliteit uit om meer inzicht te krijgen in luchtvervuiling, met name rondom drukke verkeersaders, om gerichte maatregelen te kunnen nemen.

Programmapunten voor duurzame bedrijvigheid in Heemstede

1. We willen mensen omscholen voor 'groene banen' (installateurs van warmtepompen en zonnepanelen, elektrotechnici). De energietransitie levert nieuwe werkgelegenheid op, er is zelfs een groot tekort aan installateurs. We zorgen voor meer opleidingen en banen in isolatie, installatie, onderhoud en duurzame energie. Zo koppelen we de klimaatopgave aan kansen voor de Heemstedse economie en een interessantere arbeidsmarkt.
2. In Zuid-Kennemerland is samen met de ondernemers in de regio een opleiding gestart om de energietransitie uit te voeren. Daarvan kunnen we gebruik maken om in Heemstede banen te creëren: medewerkers van 'fossiele' bedrijven, zoals Tata Steel, oliemaatschappijen, KLM en Schiphol kunnen via die weg naar een betere baan.
3. We willen dat de gemeente samenwerking van ondernemers op eenzelfde bedrijfsterein of in een winkelcentrum stimuleert. Hierbij is samenwerking met de winkeliersverenigingen en met de BIZ gewenst. We zien de collectieve verduurzaming van de bedrijventerreinen en winkelcentra als een belangrijke opdracht. Niet alleen door fysieke maatregelen, maar ook door vaker gebruik te maken van duurzame producten, vermindering van restafval en samen zorgen voor minder voedselverspilling in de horeca en supermarkten.

4. We willen de winkelcentra aantrekkelijk houden voor bezoekers en de verblijfsfunctie versterken. Allereerst willen we leegstand van bedrijfs- en winkelruimten zoveel mogelijk voorkomen. Dit kan door ruimte te bieden voor een tijdelijk gebruik van bedrijfs- en winkelruimten, bijvoorbeeld als expositieruimte, fietsenstalling, pop-up shop, sociale broedplaats of tijdelijke atelier- of woonruimte. Daarnaast willen we in samenwerking met de betreffende ondernemers werken aan:
 - behoud en versterking van het kleinschalige lokale aanbod van specialiteitenzaken;
 - een evenwichtige balans van horeca, kleinschalig winkelaanbod en vestigingen van landelijke ketens;
 - een aantrekkelijke aankleding van de openbare ruimte.
5. We willen dat de gemeente en de door Heemstede gesubsidieerde organisaties zo veel mogelijk gebruikmaken van lokale leveranciers. Bij openbare aanbestedingen houden we de social return on investment clause er in, zodat inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt meer perspectief op scholing en duurzaam werk krijgen.
6. We zetten verder nadrukkelijk in op duurzame inkoop. We vinden dat alle gemeentelijke voertuigen en vuilniswagens zo snel mogelijk emissieloos moeten rijden. We regelen regionaal dat nieuwe aanbestedingen volledig uitgaan van emissieloos (groeps)vervoer.
7. Heemstede geeft als werkgever zichtbaar het goede voorbeeld. We realiseren arbeidsplaatsen voor werkzoekenden met een beperking. In het kader van haar scholingsaanbod biedt de gemeente extra faciliteiten aan laaggeletterden. Het personeel wordt zoveel mogelijk gestimuleerd om per fiets of OV naar het werk te komen.
8. We willen dat Heemstede actief optreedt om te voorkomen dat er personeelstekorten ontstaan in het onderwijs, de zorg en andere vitale sectoren. Bijvoorbeeld door in samenwerking met het beroepsonderwijs instroomtrajecten te realiseren voor werkzoekenden uit onze regio.
9. We gaan voor het versterken van de samenwerking met werkgevers in Heemstede. Daarbij staan “goed werkgeverschap”, duurzaam werk, meer stagemogelijkheden voor leerlingen uit het beroepsonderwijs, het voorkomen van werkloosheid en het terugdringen van flexbanen centraal.
10. We vinden dat de behoefte aan en inrichting van bedrijventerreinen meer in regionaal verband moet worden afgestemd. Zo wordt leegstand voorkomen en wellicht ontstaan op die manier mogelijkheden om voor sommige locaties te kijken of er woningen kunnen komen.
11. Zelfstandigen zouden in Heemstede moeten kunnen rekenen op voldoende faciliteiten voor vergader-, ontmoetings- en werkruimte. Dat zorgt voor makkelijke onderlinge samenwerking op het gebied van communicatie, innovatie en PR etc.
12. We verkennen samen met ondernemers de mogelijkheden van een toenemende rol van digitalisering in de lokale economie. We kijken daarvoor naar de kansen van online winkelen bij lokale winkels en de rol die kunstmatige intelligentie in de toekomst gaat spelen. We organiseren hackathons en challenges met (ICT-)studenten om het Heemsteedse winkelaanbod beter te presenteren, te innoveren, te verduurzamen, de veiligheid te verhogen en ondermijning te voorkomen.
13. We vinden de veiligheid van ondernemers belangrijk. Daarom ondersteunen we bedrijven en winkeliers bij het gestructureerd verbeteren van de veiligheid van bedrijventerreinen en winkelgebieden volgens de methodiek van het Keurmerk Veilig Ondernemen.
14. We willen werkgevers waar nodig ondersteunen bij het verduurzamen van hun bedrijf. Maar ook met innovatie, het versterken van lokale of regionale samenwerking en/of het voorkomen van personele problematiek.
15. We stimuleren (keten)samenwerking tussen Heemsteedse bedrijven, maatschappelijke

- organisaties en zelfstandigen zonder personeel. Bijvoorbeeld door communicatieadviseurs te koppelen aan winkeliersverenigingen, door de producten van lokale moestuinen te verkopen in de supermarkten of door bedrijven te stimuleren om van elkaar te leren.
16. We starten een ZZP-tafel Heemstede. Daarvoor nodigen we twee keer per jaar alle zelfstandigen zonder personeel uit. Het doel is om de onderlinge contacten tussen deze bedrijven te versterken, samen nieuwe trends en mogelijkheden te signaleren en van elkaar te leren.
 17. We ondersteunen ZZP-ers bij een eventuele uitbreiding met personeel.
 18. Om netcongestie tegen te gaan, stimuleren we bedrijven om samen te werken in energiehubbs. Daarbij stemmen de bedrijven vraag en aanbod van stroom op elkaar af en wekken zij zelf zo veel mogelijk stroom op. Ze slaan die ook zoveel mogelijk zelf op.
 19. Samen met Stedin en TenneT werken we aan innovatieve oplossingen, zoals piekvermindering, batterijopslag en slimme programmering van projecten en privé-laadpunten. Deze slimme aanpak maakt ruimte voor meer duurzame opwek en voorkomt dat de energietransitie vastloopt.
 20. Met ondernemers maken we plannen om de detailhandel te concentreren in een kernwinkelgebied. Winkels aan de randen kunnen een woonbestemming krijgen.
 21. We maken afspraken met ondernemers om een veelzijdig aanbod van winkels te krijgen.
 22. We beperken het aantal koopzondagen niet.
 23. We stimuleren bedrijvigheid die werk maakt van de toekomst: we geven voorrang aan de komst van nieuwe bedrijven die versneld afgaan van fossiele energie.
 24. Met ondernemers(organisaties) maken we nog deze periode een plan over hoe zij afscheid nemen van fossiele brandstof.
 25. De openbare ruimte is van ons allemaal en niet van de vervuilers. Om de commercialisering op straat een halt toe te roepen, staan we reclame voor zaken als gokken, vliegen en fossiele industrieën niet meer toe op de openbare weg.
 26. We gaan langdurige leegstand van winkel- en bedrijfspanden tegen met een leegstandverordening. Zo houden we de leefbaarheid op peil.

Programmapunten voor een circulair Heemstede

1. We zorgen voor een vlotte implementatie van het n.a.v. het Burgerberaad door de raad vastgestelde inzamelsysteem. We voeren na jaren van discussie nu vlot het omgekeerd inzamelen in en later een gedifferentieerd afvaltarief (DIFTAR).
2. In de evaluatie van het nieuwe inzamelbeleid zullen voor ons de VANG doelstellingen leidend zijn: in 2030 is > 60% van het huishoudelijk afval recyclebaar (in 2024 was dat 55%), wordt 75% van het huishoudelijke afval aan de bron gescheiden ingezameld (in 2024 was dat 63%) en is de hoeveelheid restafval minder dan 100 kg per jaar per inwoner (in 2024 was dat 196 kg).
3. We bekijken ook kritisch of het zinvol is om 2 maal per week restafval op te halen in de ruim opgezette maatwerk buurten: de Heemsteedse Dreef en de Schildersbuurt en omgeving.
4. We gaan ook kritisch bekijken in hoeverre de loopafstand van 300 meter verkleind moet worden en in hoeverre inwoners die moeilijk ter been zijn ondersteund moeten worden.
5. Daarnaast willen we werken aan een oplossing voor een betere inzameling van luiers en van medisch afval.
6. Ook bedrijven moeten hun afval scheiden. We scherpen het toezicht aan.
7. We breiden als gemeente het circulair inkopen uit. Of het nu gaat om computers of sporthallen, we hanteren circulariteitscriteria bij de aanschaf. Daarmee ondersteunen we de circulaire koplopers in het bedrijfsleven en verkleinen we onze milieuvoetafdruk.

6 De voorzieningen in Heemstede blijven op peil

Heemstede heeft heel mooie voorzieningen voor sport en bewegen en daar zijn we trots op. Maar we zien ook uitdagingen: verenigingen staan onder druk omdat de energierekening zo hoog is, er zijn meer taken dan vrijwilligers om ze uit te voeren, en sommige sportaccommodaties zijn aan vervanging toe, waaronder het zwembad. Het wordt ook tijd om te investeren in De Luifel en in het Raadhuis. Podia Heemstede levert al jaren met onze theater- en concertprogrammering een grote bijdrage aan de cultuur in Heemstede. Met theater, muziek in De Luifel, de Oude Kerk en de Pinksterkerk. We willen dat Plein 1 het bruisende hart blijft van Heemstede met de bibliotheek, en het brede voorzieningenaanbod op het gebied van zorg, werk, welzijn, kinderopvang en veiligheid.

We zien kansen om te investeren in sport, omdat het mensen bij elkaar brengt en bijdraagt aan de gezondheid. En we zien kansen om te investeren in duurzaamheid, zodat we bijdragen aan duurzaamheidsdoelstellingen en de energierekening omlaag kan. En kansen om een nieuwe parel aan Heemstede toe te voegen, in de vorm van een nieuw zwembad.

De financiële uitgangspositie van Heemstede is onduidelijk. De meerjarenbegroting vertoont tot en met 2029 structureel een tekort. Voor 2026 en 2027 is de begroting sluitend gemaakt door de gelden van het Rijk voor de Hervormingsagenda Jeugd in te zetten. De belangrijkste inkomstenbron van Heemstede, de rijksbijdrage via het Gemeentefonds wordt kleiner. Een sluitende begroting is moeilijk vast te stellen zonder te bezuinigen, maar aan de andere kant zien we dat ieder jaar tonnen tot miljoenen niet uitgegeven worden. Dit vraagt om beter en slimmer begroten. Echter, de gemeentelijke taken worden steeds meer en omvangrijker. De vraag is of Heemstede een beetje meer geld krijgt of veel minder. We weten het niet. In ons verkiezingsprogramma staan diverse voorstellen die extra investeringen of een ruimer budget vergen.

We willen uit de algemene reserve alleen budget beschikbaar stellen voor eenmalige uitgaven waar alle inwoners van profiteren. We geloven in een stevige basis voor iedereen. Een inkomen waarmee je het einde van de maand haalt, een dokter als je ziek wordt, een goede opleiding voor jou en je kinderen – dat zijn geen extra's maar minimale zekerheden waar iedereen recht op heeft. Net als sporten om gezond te blijven, reizen voor een betaalbare prijs en een veilige omgeving waar jij je op je gemak voelt. Goede publieke voorzieningen zijn een harde voorwaarde voor een sterke samenleving. Het moeten de plekken worden waar mensen met een dikke portemonnee en een smalle beurs elkaar weer tegenkomen.

Het huidige karakter van Heemstede is het resultaat van een lange geschiedenis. Heemstede is centraal gelegen op de noord-zuid lopende strandwal die verschillende delen van Holland met elkaar verbindt. De verbindingen met omliggende plaatsen, met name Haarlem en Bennebroek, zijn cruciaal geweest voor de ontwikkelingsgeschiedenis. De keuze van Adriaan Pauw om zich in 1620 in het Oude Slot te vestigen werd in belangrijke mate ingegeven door de ligging tussen Amsterdam en Den Haag met goede verbindingen over weg en water. De Voorwegschool als eerste lagere school in Nederland, de Oude Kerk op het Wilhelminaplein en het Oude Slot zijn vormen van erfgoed, die rechtstreeks aan de aanwezigheid van Pauw te danken zijn. Voor de structuur van vaarten – zoals de Zandvaart en de Blekersvaart – geldt hetzelfde. Deze laatste

werden gebruikt voor zowel het vervoer van zand naar de zich snel uitbreidende steden als Amsterdam en Leiden als voor de aan- en afvoer van stoffen naar de talrijke blekerijen die zich op de zandige gronden hadden gevestigd. Nadat de textielnijverheid in Leiden en Amsterdam aan het einde van de achttiende eeuw in verval kwam, verminderde ook het belang van de blekerijen. In het begin van de negentiende eeuw kwam op de vrijgekomen velden de bloembollencultuur op. Aldus bezit Heemstede een buitengewoon grote schat aan materieel en immaterieel erfgoed. We willen ons cultureel erfgoed voor toekomstige generaties behouden en hebben daarom ook programmapunten die daarop gericht zijn.

Programmapunten voor behoud van de voorzieningen in Heemstede

1. We willen dat Plein 1 door kan gaan met het hele voorzieningenaanbod, dus geen bezuinigingen op de bibliotheek bijvoorbeeld.
2. We bezuinigen niet op de schuldhulpverlening, het minimabeleid, de inburgering van vluchtelingen en het welzijnswerk
3. We staan positief tegenover de mogelijke fusie met Welzijn Bloemendaal, mits dat synergie en kwaliteitsverbetering oplevert zonder meerkosten. We zien het niet als een middel voor bezuiniging.
4. Als kwetsbare inwoners zorg nodig hebben, voorkomen we dat ze in de problemen komen door bijvoorbeeld het eigen risico te dekken.
5. We investeren in een nieuwbouw zwembad. Het huidige bad wordt te oud en het onderhoud wordt te duur daardoor. Daarom zijn we voor een nieuw zwembad, in de buurt van het huidige zwembad. Het nieuwe zwembad gaat dan open, voordat het huidige zwembad sluit. Het nieuwe zwembad zou gereed moeten zijn in 2032.
6. De bouw van een nieuw zwembad is hét moment om het zwembad te verduurzamen. We willen het liefst een energie- en CO2-neutraal zwembad. Dan gaat het om het gebouw, de lucht- en waterbehandeling, en de warmtevoorziening. Dus geen gas meer, zo weinig mogelijk elektra, een duurzame warmtebron, minder chemicaliënverbruik en zo veel mogelijk circulair hergebruik van grondstoffen.
7. We vinden dat bij de bouwplannen voor een nieuw zwembad ook gekeken moet worden naar het delen van functies, bijvoorbeeld woningen, een verzorgingstehuis, sportschool, winkels.
8. Sportpark Groenendaal kan door het efficiënter in te richten ruimte krijgen voor nieuwe sporten zoals padel en urban sports. We investeren in meer groen op het sportpark. RCH/VEW kunnen volgens kengetallen uit met een veld minder. We willen dat daar tegenover staat dat hun velden dan worden verlicht en dat er kunstgras blijkt. Onderzoek naar het sportpark Groenendaal wijst uit dat er ruimte is voor padelbanen, naast tennisvereniging HBC. We willen dat er padelbanen komen op het sportpark.
9. Daar waar sportvelden worden vervangen, doen we dat op een duurzame manier. We verbeteren de waterberging, waardoor water beter opgevangen/afgevoerd kan worden en velden vaker kunnen worden bespeeld.
10. Sportpark HBC heeft een heel mooie plek aan de Cruquiusweg. Maar de verkeersveiligheid moet worden verbeterd. De ontwikkeling van het Groot Clooster biedt mogelijkheden om meer ruimte voor sport en bewegen toe te voegen. HBC maakt een belangrijk onderdeel uit van het gebied, en houdt dat ook. We willen alleen verder met Groot Clooster als:
 - De sportvereniging HBC een volwaardige plek houdt;
 - De verkeerssituatie daar wordt verbeterd;
 - Onderzocht wordt of HBC een extra (kunstgras)veld kan krijgen.
11. Op sport en bewegen wordt niet bezuinigd. Het is te belangrijk voor ons allemaal, en in het bijzonder onze opgroeiende kinderen en jongeren en ouderen die gezond moeten kunnen

- blijven.
12. Voor de investeringen in het zwembad en het sportpark Groenendaal reserveren we 25 miljoen. Verenigingen op andere plekken in het dorp krijgen een aparte subsidiemogelijkheid. Zij krijgen ook advies en ondersteuning van de gemeente.
 13. We bevorderen de actieve en passieve kunstbeoefening en -beleving: We zijn trots op het culturele aanbod. De gemeente subsidieert de Stichting Podia Heemstede dat gebruik maakt van twee vaste binnenlocaties: De Luifel en de Oude Kerk en incidenteel ook de Pinksterkerk. Daarnaast is er sinds de Corona pandemie ook over de mogelijkheid om 's zomers gebruik te maken van de buitenlocatie van Stichting Het Manpad. De afgelopen jaren heeft men die locaties goed weten te vinden. Ook de animo voor het zelf uitvoeren van muziek en zang is groot. We stimuleren de verbinding tussen zorg en welzijn en kunst en cultuur door het (financieel) aanmoedigen van projecten. De subsidiëring van het culturele aanbod mag niet onder druk komen te staan.
 14. We zetten onze samenwerking met kunstenaars en verenigingen voort: Samen geven we vorm aan het platform waarop kunstenaars en verenigingen zichzelf en hun activiteiten kunnen presenteren. Zowel om de naamsbekendheid en de informatie over de activiteiten van de deelnemers te vergroten, als om de onderlinge samenwerking een impuls te geven.
 15. We maken een fonds voor kunst en cultuur. Hiermee kunnen we initiatieven vanuit de samenleving om kunst toe te voegen aan de openbare ruimte mogelijk maken. Ook kan hiermee kunst van lokale makers worden aangeschaft, om deze te exposeren en behouden voor de toekomst.
 16. We verbreden het netwerk van BeleefHeemstede: lokale kunstenaars, verenigingen en instellingen voor kunst en cultuur brengen we samen om kennis uit te wisselen en het bereik van kunst en cultuur te vergroten.
 17. Het raadhuis blijft een plek waar we kunst exposeren. Samen met BeleefHeemstede bepaalt de gemeente wat hier wordt geëxposeerd en hoe we dit nog beter onder de aandacht brengen.
 18. We willen meer cultuur in de openbare ruimte stimuleren: Van zomerconcerten op het Wilhelminaplein, Raadhuisplein of bij de Haven, tot stand-up performers op de Binnenweg/-Raadhuisstraat en openbaar toegankelijke koor- of orkest uitvoeringen bij of in zorgcentra. Uiteraard wordt daarbij de samenwerking gezocht met Stichting Podia Heemstede. Met het Platform BeleefHeemstede beschikt Heemstede over een zeer effectieve coördinerende organisatie om alle culturele- en sportorganisaties met elkaar te verbinden.
 19. We handhaven subsidiëring van Podia Heemstede en BeleefHeemstede.
 20. De Luifel is toe aan vernieuwing. We maken een plan voor de toekomst van De Luifel incl. de verduurzaming van het gebouw. We willen investeren in De Luifel om die beter toegankelijk te maken, de binnenluchtvoorziening te verbeteren, en voor een nieuwe tribune in de grote zaal.
 21. We willen dat de gemeente waarde hecht aan het aanwezige materiële en immateriële erfgoed en een integrale visie en beleid hiervoor ontwikkelt. Het erfgoed moet behouden, beschermd en – bij voorkeur ook – benut worden en de eigen erfgoedvisie onverkort uitgevoerd.
 22. We begrijpen dat de gemeente bij besluitvorming veelal verschillende belangen moet afwegen. We willen dat behoud en bescherming van erfgoed daarbij een gelijk gewicht krijgt toebedeeld.
 23. We willen dat het Oude Slot en de omliggende tuinen – vanwege de belangrijke materiële en immateriële waarde van dit erfgoed – vrij toegankelijk blijven voor de Heemstedse inwoners. Daarnaast dient met de stakeholders tot een zinvolle invulling van erfgoedwaarde van deze

plek te worden gekomen.

24. We willen dat bij veranderingen van inrichting van (voormalige) landgoederen, en daarvoor de steun of instemming van de gemeente nodig is, dat meegenomen wordt in hoeverre het mogelijk is dat met de nieuwe inrichting een deel van het terrein, altijd of af en toe, openbaar toegankelijk wordt.

Programmapunten voor een financieel gezond Heemstede

1. Als sociale woningbouw onvoldoende financieel haalbaar is, moet de gemeente bijspringen met lening garanties en een bijdrage uit het op te richten sociaal woningfonds voor Heemstede.
2. We willen een Groei-/Groenfonds, een revolving fund, gericht op:
 - het stimuleren van verduurzaming van de bestaande woningen, bedrijven, maatschappelijke organisaties, scholen etc.
 - het stimuleren van de aanleg van groenperken en parkjes;
 - infrastructurele projecten voor recreatie in de natuur, zoals een tunnel onder het spoor bij Leyduin, en voor recreatieve fiets- en wandelroutes.
3. De afvalstoffenheffing moet kostendekkend blijven. Uit de algemene reserve willen we een bestemmingsreserve Minder Afval om -samen met Meerlanden, en met lokale ondernemers en maatschappelijk partners- het gebruik van plastic terug te dringen of recycling te stimuleren.
4. Verder stellen we voor door herverdeling van budgetten en/of door verhoging van de OZB:
 - Handhaving van de doelgroep voor het minimabeleid tot alle huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum;
 - Introductie van een leer- en ontwikkelbudget voor alle minima, om hun kansen op een duurzame economische onafhankelijkheid te vergroten;
 - Meer inzet op preventie in de zorg, het werk, onderwijs en veiligheid;
 - Meer wijkgerichte inzet en samenwerking op het thema veiligheid;
 - Structurele aandacht en budget voor Heemstede als regenbooggemeente;
 - Structurele aandacht en structureel budget voor ondersteuning van bewonersinitiatieven, mantelzorgers en vrijwilligerswerk;
 - Uitvoeringsbudget ter versterking van het contact en het potentieel van verbinding van het aantal ZZP-ers met Heemsteedse bedrijven en ondernemers.
5. We willen weer financiële ruimte voor buurtinitiatieven (ruimtelijk/fysiek en sociaal).
6. Sinds 2 jaar krijgen sportverenigingen een OZB aanslag. De gemeente gaat dat betalen en verrekenen met de eventuele subsidie.
7. We verdelen de lasten eerlijk in onze gemeente. Inwoners met een hoger inkomen, dragen ook meer bij (De OZB is een eerlijke belasting daarvoor; mensen met veel inkomen of met veel vermogen betalen meer).
8. We gaan de Starterslening voor koopwoningen actualiseren. Er moet meer budget komen en de maximumprijs van de woning moet omhoog vanwege de gestegen prijzen voor koopwoningen.
9. Een voorstel om mensen met een boot aan de eigen oever belastingplichtig te maken voor hun aanlegplaats heeft het niet gehaald. We vinden het sociaal en willen daarom mensen met boten liggeld laten betalen. Dit levert de gemeente mogelijk tot € 50.000 per jaar op.
10. De gemeente heeft een structureel financiële disbalans: we krijgen de gemeentebegroting vooraf steeds net sluitend, maar achteraf houden we vaak miljoenen over, wat resulteert in een onnodig grote reserve (tientallen miljoenen). Door slimmer en vooral scherper te begroten kunnen we dit voorkomen, Het is in het verleden te vaak gebeurd dat er bezuinigd

werd en dat achteraf is gebleken dat die bezuinigingen niet noodzakelijk waren.

6.1 Versterking van de lokale democratie

Onze democratie vraagt om onderhoud. GroenLinks-PvdA ziet nog te weinig oog voor het algemeen belang vergeleken met het eigen privébelang, en onvoldoende bereidheid om met elkaar te zoeken naar het beste voor de inwoners van Heemstede. De grondhouding van GroenLinks-PvdA in de gemeenteraad zal altijd constructief zijn. GroenLinks-PvdA is ideeënrijk en oplossingsgericht. Onze inbreng is gebaseerd op feiten en met respect voor andersdenkenden, maar daar waar dat nodig en zinvol is confronteren we. Voor GroenLinks-PvdA begint de democratie onderaan. Bij actieve participatie van burgers. Bij mensen die hun straat, hun buurt, hun gemeente beter willen maken. Democratie vraagt om een overheid die ruimte geeft aan gesprek, ontmoeting en eigen initiatief.

Een sterke democratie vraagt om een zorgzame overheid die ten dienste staat van de samenleving, open en eerlijk is en aanspreekbaar wanneer er fouten worden gemaakt.

Betrokken bewoners kunnen nog véél meer doen als ze daar de ruimte en ondersteuning voor krijgen. Denk aan een coöperatief om de omgeving te vergroenen of huizen te verduurzamen. Iedereen kan meedoen, dat geldt ook voor nieuwkomers in onze gemeente. We zorgen voor goede, bij voorkeur kleinschalige opvang van een eerlijk deel van de mensen die in Nederland asiel aanvragen. En we helpen statushouders om zo snel mogelijk aan het werk te gaan, zodat ook zij hier een fijn leven kunnen opbouwen. Voorzieningen als taalles, jobcoaching en dagactiviteiten voor nieuwkomers maken we ook toegankelijk voor de rest van de buurt.

Programmapunten voor versterking van de lokale democratie in Heemstede

1. We willen onze inwoners actiever en in een vroeger stadium betrekken bij het beleid. Klassieke instrumenten blijven we natuurlijk benutten. Het inspreken bij commissies is zo'n instrument. In Heemstede wordt daar veel gebruik van gemaakt. Heemstede heeft medio 2018 ook een digitaal inspraakinstrument ingezet, het zogeheten digipanel. We vinden dat we meer moeten doen met de uitkomsten van de enquêtes. Hiernaast kent Heemstede een groeiend aantal klankbordgroepen over uiteenlopende onderwerpen. Die willen we graag blijven benutten vanwege hun kennis en ervaringen met de praktijk.
2. We versterken de lokale democratie door meer naar de mensen toe te gaan. We willen niet doorlopend dezelfde gezichten zien die bij elk participatietraject aan het woord zijn, maar juist ook de mensen die we nooit horen de kans geven zich uit te spreken. Ook zorgen we voor een gelijk speelveld tussen mensen en bedrijven.
3. We willen experimenteren met een burgerbegroting. We denken aan een model waarbij de gemeente een concept-begroting opstelt met mogelijkheden om te bezuinigen, of om inkomsten te vergroten. Vervolgens krijgen maatschappelijke organisaties en bewoners ruimte en tijd om met alternatieve voorstellen en uitvoeringsideeën te komen, via inspraak en via een internetconsultatie bijvoorbeeld. Die voorstellen die het beste scoren werkt de gemeente verder uit in de programmabegroting en vervolgens in het uitvoeringsprogramma.
4. We zetten in op budgetten die bewoners samen kunnen besteden aan ontmoeting. We denken aan: 10.000 euro voor buurtfeesten, klusprojecten of een voorstelling met kinderen uit de wijk.
5. De samenleving kan niet zonder bewonersinitiatieven, lokale netwerken en maatschappelijke

- organisaties. Daarom willen we meer vertrouwen, samenwerking en ondersteuning vanuit de gemeente voor alle goede ideeën die vanuit de samenleving zelf ontstaan.
6. We zien de noodzaak van regionale samenwerking. Regionale samenwerking is voor het voortbestaan van Heemstede cruciaal, maar toenemende samenwerking mag er niet toe leiden dat burgers op ongewenste afstand komen te staan van het besluitvormingsproces. We bewaken kritisch de democratische controle op samenwerkingsverbanden. De ambtelijke organisatie van de gemeente Heemstede staat op tal van terreinen voor een grote opgave. We hebben voldoende expertise en armslag nodig om de inspanningen op het gebied van wonen, verduurzaming en zorg adequaat te kunnen leveren. Verdergaande ambtelijke samenwerking met de ons omliggende gemeenten is in onze ogen onontbeerlijk.
 7. We staan voor een transparante gemeente. Integriteit van politieke partijen en bestuurders is cruciaal voor het vertrouwen in de democratie. Daarom moet transparant zijn welke persoonlijke belangen raadsleden eventueel hebben bij specifieke besluiten van de gemeenteraad. Dat onderhandelingen in vertrouwelijkheid plaatsvinden is vaak begrijpelijk, maar de uitkomsten dienen altijd openbaar te zijn. We zullen ons altijd in het openbaar verantwoorden voor onze rol in, soms noodzakelijke, geheime besluitvormingsprocessen in de raad.
 8. We willen dat jongeren vaker en meer inhoudelijk meedoen in de lokale politiek. Samen met scholen organiseren we scholierendebatten. Jongeren kunnen gebruikmaken van bestaande budgetten om hun eigen ideeën uit te voeren om hun school, buurt of club te verbeteren.
 9. We vinden het belangrijk dat alle leerlingen van basisscholen en middelbare scholen kunnen kennismaken met in ieder geval één raadslid en het werk dat raadsleden doen. Raadsleden van de GL-PvdA blijven daarom meedoen aan het project 'Raadslid in de Klas'. Onze raadsleden gaan tijdens hun bezoek aan scholen in gesprek met leerlingen over hun eigen omgeving: wat vind je het allerleukst aan het dorp waarin we wonen, wat zou je willen veranderen, hoe zouden we dat samen kunnen doen?
 10. We vinden dat het bestuur integer moet zijn. Dat geldt zowel voor onze raadsleden als voor de wethouders. We voorkomen belangenverstrengeling of de schijn daarvan. Als raadsleden of wethouders een persoonlijk belang hebben bij bepaalde besluiten of hun werkgever voor- of nadelen heeft bij deze besluiten, zullen zij dat openbaar maken. Als het op een stemming aankomt, zullen zij niet meedoen met de stemming. Wat onze eigen organisatie betreft: raadsleden zijn nooit onderdeel van het partijbestuur en het partijbestuur zorgt dat raadsleden zonder last of ruggespraak kunnen stemmen.
 11. We willen investeren in de toegankelijkheid van de publiekshal van het Raadhuis, die niet voldoet aan de huidige wettelijke vereisten en aan het moderniseren van de raadszaal. We gaan daarbij voor een sobere en doelmatige invulling.
 12. De afgelopen periode waren er vier wethouders in Heemstede. Mede hierdoor hebben we veel ambities in korte tijd weten te verzilveren. Als nadelen zien we dat meer dan een ton per jaar extra aan personeelskosten kost, en dat er misschien niet altijd even goed geprioriteerd is. We vinden drie wethouders in Heemstede voldoende. We zien dat de uitvoering traag gaat. Het is beter te investeren in het ambtenarenapparaat dan in wethouders.